

Osvrti, prikazi, recenzije

Zdenka Brebrić

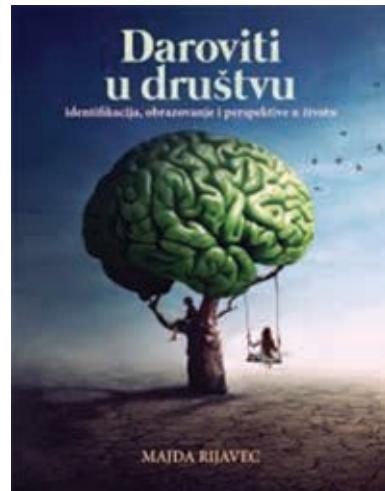
Daroviti u društvu – identifikacija, obrazovanje i perspektive u životu

prof. dr. sc. Majda Rijavec, IEP-D2, Zagreb, 2023.

Tema darovitosti je u svijetu brzih promjena iznimno aktualna za sve aspekte ljudskog života. Benefite darovitih pojedinaca i njihove kreativne energije baštine sve grane ljudskih djelatnosti od društveno-ekonomskih do najsuptilnijih pojedinačnih individualnih parametara.

Unatoč aktualnosti tematike na sveobuhvatnu knjigu koja ima ulogu i sveučilišnog udžbenika čekalo se do ove 2023. godine. Nai-me, prof. dr. sc. Majda Rijavec je na 315 stranica ove vrijedne knjige s nazivom *Daroviti u društvu – identifikacija, obrazovanje i perspektive u životu* rekla sve ili gotovo sve najvažnije o darovitosti i njezinoj ulozi u društvu, ali i u životu samog pojedinca.

Knjiga je podijeljena u 14 dobro osmišljenih i zaokruženih cjelina, od povjesnog pregleda interesa za darovite, teorijskog pristupa i definicije do osobina darovite osobe kao i moguće probleme u prilagodbi u odnosu na ostalu populaciju. Zatim se analiziralo načine identifikacije darovitih naglašavajući modele identifikacije, ali i probleme neprepoznatih darovitih i kako poboljšati njihovo prepoznavanje. Vrlo su

detaljno opisane osobine darovitih od kognitivnih do socioemocionalnih te mogući problemi u prilagodbi ostaloj populaciji.

Za odgojno-obrazovne djelatnike ključno je nekoliko poglavlja. Najvažnija su ona u kojima se detaljno govori o načinima obrazovanja darovitih učenika uz naglasak na njihove potrebe, pristupe i modele kurikula u samom odgojno-obrazovnom sustavu. Tako se navode

primjerice sljedeći modeli kurikula: model obo-gaćenja, model autonomnog učenika, Purdue-ov model i posebno zanimljiv model neograni-čenog talenta.

Također se navode primjeri i iskustva iz hr-vatskih škola: I. osnovne škole Bjelovar, Osnov-ne škole Grigora Viteza iz Zagreba i Osnovne škole "Fran Galović", također iz Zagreba. Opser-vacije učitelja, stručnih suradnika i ravnatelja iz navedenih triju škola primjer su inovativnosti u radu, ali i vidljivih sustavnih prepreka u radu s darovitim, poglavito onima koji se mogu svr-stati u obje vrste posebnih potreba, teškoće, ali i darovitost. Koliko je važno te dvije sastavnice kvalitetno spojiti, najbolje govori podnaslov opservacije pedagoginje: "Prepoznađ dar da ne bude dar-mar", koja upravo govori o darovitim učenicima s ponašajnim i ostalim poteškoćama i izazovima rada s takvom učeničkom populaci-jom.

Nekoliko poglavlja knjige posvećeno je po-dručju kreativnosti, kreativnih sposobnosti, kre-ativnih procesa, mjerjenje kreativnosti i, narav-no, kreativnosti u obrazovanju i kako ju poticati kod učenika.

Možda je najzanimljiviji dio knjige onaj u kojemu se govori o područjima od posebnog interesa za obrazovanje darovitih kao što je spol, darovitost i školski neuspjeh, dvostruka daro-vitost, kulturološki utjecaj na percepciju daro-vitosti i socioekonomski status kao područje posebnog interesa.

Obitelji u kontekstu darovitosti posvećena je velika pažnja. Dane su karakteristike obitelji darovite i kreativne djece, problemi s kojima se takve obitelji susreću te kako ih savjetovati.

U medijima se mogu vidjeti izvješća o dje-či koja čak u ranom osnovnoškolskom uzrastu završavaju sveučilišne studije, koja rješavaju naj-zamršenije matematičke zadatke ili se koriste za-čudujuće bogatim vokabularom. To su pripad-nici ekstremno darovite djece o kojima također piše autorica u poglavlju „Život s kvocijentom inteligencije iznad 180“.

Posebna pažnja posvećena je i odraslim darovitim osobama, njihovim karakteristikama, uspjehu u poslovnom i obiteljskom životu te njihovoj dobrobiti.

Posljednje poglavlje govori koliko darovite djece u odrasloj dobi razviju eminentna posti-gnuća sukladna njihovoj darovitosti. Autorica navodi da je ta vjerojatnost poprilično mala i da ograničen broj darovitih napreduje do imanen-tnosti.

Što se to dogodi između djetinjstva i odra-sle dobi pa se taj potencijal ne razvije? Faktora je mnogo, ali dogodi se cijeli naš obrazovni sustav pa se može zaključiti da će stavljanje snažnijeg fokusa na ovu populaciju učenika i studenata svakako doprinijeti da se put od darovitosti do imanentnosti olakša i unaprijedi. Jedan od ko-raka za postizanje tog cilja je da ova knjiga bude u rukama svih odgojno-obrazovnih djelatnika.